

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Commentarii Exegetici In Apocalypsim Ioannis Apostoli

Viegas, Brás

Parisiis, 1615

Christum Dominum, vt homo est, esse caput Angelorum, gratiámque illis,
& gloriam promeruisse. Sectio IX.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39261

Vniuersum
conditū pro-
pter Meffiam.

nomenciaturæ ea est, quia sicut ad fructum ferendum tota arbori, plantatio & irrigatio refertur, ita totum vniuersum, & omnes creaturæ vnus Messia causa conditæ sunt: quocirca ipse vniuersi *Germen* appellatur.

III
Eadem veritas luculentè ostenditur ex Prouerb. 8. cum dicitur, *Dominus possedit me in initio viarum suarum*. Seu, vt 70. transtulerunt, *Dominus creauit me in initium viarum suarum*, quem locum, de Sapientia incarnata, id est, de Christo ratione humanitatis intellexerunt Clem. Roman. lib. 5. constit. Apostolicarum cap. 19. Greg. Naz. Orat. 36. Greg. Nyssenus lib. de fide ad Simplicium, D. Ioann. Damasc. lib. 4. fidei orthodoxæ cap. 19. Cyrillus Alex. lib. 5. Thesauri cap. 4. & 8. D. Basil. lib. 4. contra Eunomium, D. Athan. serm. 3. contra Arianos, Cæsarius in Dial. 2. D. Chrysof. serm. de S. Trinit. D. Aug. lib. 1. de Trinit. cap. 12. & serm. 58. de verbis Domini. D. Ambros. lib. 1. de fide cap. 1. Epiph. in Anchorato, & hæresi, 69. D. Hilar. lib. 12. de Trinit. D. Hier. super 2. cap. epist. ad Ephes. & lib. 2. in Michæam ad initium. D. Fulgent. lib. ad obiectiones Arianorum, in responsione ad Ambrosius. 3. Denique Epiph. loco citato dicit hanc esse expositionem magistorum Patrum. Enimverò cum Ariani hoc testimonio abuterentur contra Filii diuinitatè, quippe qui creatus & possessus diceretur: respondebant Patres, id dictum fuisse de Filio ratione humanitatis. Quo supposito restè hinc ostenditur, Christum Dominum esse primum prædestinatum, & totius vniuersi finem: id enim significat esse initium viarum Domini, per quas creaturæ vniuersæ intelliguntur. Atque eodem sensu interpretari possumus illud Eccle. *Ego ex ore altissimi prodii primogenita ante omnem creaturam*. Et illud Psal. 88. *Et ego primogenitum ponam illum excelsum præ regibus terra*.

Clem. Rom.
Nyssen.
Damascen.
Cyrillos.
Alex.
D. Basil.
Athanaf.
Cæsarius.
D. Chrysof.
D. August.
Ambrosius.
Epiphanius.
Hilarius.
Hieronym.
Fulgent.
Epiphanius.
Christus præ-
destinatorum
primus.
Eccles. 24.
Psal. 88. 28.

Christum Dominum, vt homo est, esse caput Angelorum, gratiamque illis, & gloriam promeruisse.

SECTIO IX.

HIC colligimus, cum Christus dicitur, *Primogenitus omnis creaturæ*, non esse excludendos Angelos, quin potius dicendum, Christum vt homo est, esse caput Angelorum, gratiamque illis, & gloriam meruisse, quæ illis data sint propter eius præuisa merita: quæ sententia est Cyrilli Alexandrini lib. 5. in Esaiam, D. Greg. li. 1. in libros Regum cap. 2. in illa verba: *Non est alius extra te. subauditur, inquit, sanctus, quia nullus hominum, neque Angelorum sanctus est, nisi per Christum*. Idem habet homil. 14. in Ezechiel. Laurentij Iustiniani serm. de Ascensione, & serm. de Assumptione Virginis, Ruperti lib. 3. de processione Spiritus sancti cap. 21. citari etiam solet pro eadem sententia D. Bernard. serm. 17. & 22. in Cantica. In eadem sententia est D. Thom. super illud Ioann. 1. *De plenitudine eius nos omnes accepimus: hoc est, inquit, D. Thomas, Omnes Apostoli, Patriarcha, Propheta, & iusti qui fuerunt sunt, & erunt, & etiam omnes Angeli*. Et paulo inferius. *Quia, inquit, plenitudo gratiæ, quæ est in Christo, est causa omnium gratiarum, quæ sunt in omnibus intellectualibus creaturis*. Et 3. par. q. 8. art. 1. absolute dicit Christum influere gratiam in omnia membra Ecclesiæ: & statim art. 4. docet, hanc Ecclesiâ, cuius Christus est caput, & in quam influit, constare ex hominibus, & Angelis. Eadem tueretur Albertus Magnus in 3. dist. 13. art. 1. Ruardus Taper in explicacione art. 2. Loquaniensis circa principium, & articulo 8. & ex professo Catharinus lib. 1. de Christi prædestinatione, & opusculo de Gloria, & peccato Angelorum, Ioannes Arboreus lib. 3. suæ Theolophiæ cap. 13. Viguerius in institutionibus cap. 20. §. 1. verfic.

Christū me-
ruisse Ange-
lorum
statuitur ex
Patribus.
Cyril. Alex.
Gregorius.
1. Reg. 6. 2. 2.
Lauis Insl.
Rupertus.
D. Bernard.
D. Thom.
Ioan. 1. 6.
Idem 3. par.
Albert. Mag.
Ruardus.
Catharinus.
Arboreus.
Viguerius.

versic. 4. Iacobus Naclantus super primum caput Epistolæ ad Ephesios, & in libro cui titulus est: Medulla sacræ scripturæ, in tertia mundi ætate cap. 2. Pu- gnant etiam pro eadem sententia nonnulla Pauli testimonia, cuiusmodi est illud ad Coloss. 1. *Complacuit per eum reconciliare omnia pacificans per sanguinem crucis eius, siue quæ in terris, siue quæ in caelis sunt.* Et illud ad Ephel. 1. *Instaurare omnia in Christo quæ in caelis, & quæ in terra sunt.* Quo loco Græcè pro Instaurare est ἀνακεφαλαιώσατο, id est, recapitulare, quia sub vno Christo omnia quodammodo vnum effecta sunt, quod idem verbum eadem significatione usurpauit Apost. cum dixit ad Rom. 13. *Qui diligit proximum, legem impleuit, nam non adulterabis, non occides, non furaberis, non falsum testimonium dices, & si quod est aliud mandatum, in hoc verbo instauratur, diliges proximum tuum sicut teipsum.* Nam pro Instauratur, est Græcè ἀνακεφαλαιώσατο, id est, recapitulatur, hoc est, summam continetur, ductâ metaphora à Rhetorum epi- logis, in quibus tota causa summam repetitur, quod illi ἀνακεφαλαιώσατο, ap- pellant: vnde idem Apostolus ad Hebr. 8. volens summam seu epilogum facere eorum, quæ dixerat, ait: *Capitulum autem super ea quæ dicuntur, quo loco pro Capitu- lum, est Græcè κεφάλαιον, hoc est summa, siue caput, aut epilogus: itaque in Chri- sto, tanquam in summa, instaurata seu recapitulata sunt omnia: in quem sensum videtur Aquila Ponticus in sua translatione Græca, ex Hebræo, sic librum Ge- nef. incepisse. In capitulo, vel In summa scribit Deus cælum & terram: sic enim transtu- lisse auctor est D. Hieronymus in principio Hebraicarum questionum. Et Se- uerianus Episcopus in exordio Hexameron: per quod capitulum, siue summam possumus Christum accipere, iuxta illud Psalmi 39. *In capite libri scriptum est de me.* Quod quamquam Arnobius, & Augustinus accipiunt de initio Psalmorum: in quo volunt de Christo dici, *Beatus vir, qui non abiit in consilio impiorum.* Tamen Ter- tullianus libro contra Praxeam, & D. Hilarius in expositione Psal. 2. de initio to- tius scripturæ interpretantur, vt illud, *In principio, sit idem quod in Filio, & simul Christi recapitulatio cæli & terræ appelletur, quia sub illo, tam Angeli, quam homines per gratiam & gloriam militant.**

Denique confirmatur hæc sententia, quia constat ex sacris literis Christum II. Dominum, vt homo est, esse caput Angelorum, vt est perspicuum ex illo ad Eph. 1. *Ipsium dedis caput super omnem Ecclesiam: id est, ex hominibus, & Angelis constan- tem, vt interpretatur D. Hieron. & D. August. in Enchirid. cap. 56. & ad Coloss. 2. *Qui est caput omnis principatus & potestatis.* Id quod etiam affirmat D. Hilar. in Psal. 139. & D. August. concione 5. in Psal. 36. Cum igitur capitis sit influere in mem- bra, Christusque sit caput præstantissimum, debuit sanè perfectissimo modo in Angelos influere, gratiam videlicet & gloriam illis impertiendo. Ex quo etiam colligimus, posse Christum dici propriè Redemptorem Angelorum (quod qui- dam concedere formidant) redemptione tamen alterius rationis, quam nostra sit, hoc est, per præseruationem: sic enim loquitur audet D. Bernard. serm. 17. & 22. in Cantica, & Theodor. ad Hebr. 2. dicit Christum pro omnibus creaturis fuisse mortuum, ex illis verbis Pauli, *Vt gratia Dei pro omnibus gustaret mortem, vbi Græcè est ὑπὲρ πάντων, id est, pro vniuerso, quem modum redemptionis etiam affert Dionysius Areop. cap. 8. de diuinis nominibus, his verbis: Idcirco etiam re- demptionem illam theologo nominant, ex eo, quod non finit, quæ verè sunt, ad id cadere, vt non sint: & id colligitur ex Psal. 143. vbi rex Dauid dicit se redemptum de gladio gi- gantis Goliath, sub quo nunquam fuit, sed quia fuit præseruatus Diuino benefi- cio, redemptum se appellat cum ait, *Quia redemisti Dauid seruum tuum, de gladio mali- gno, eripe me.* Sic enim hunc locum nonnulli dispungunt, & interpretantur.**

Iacobus.
Nacl.
Probatior idè
ex Paulo.
Coloss. 1. 20.
Ephel. 1. 10.
Rom. 13. 8.

Heb. 8. 2.

Aquil. Pont.

Gen. 1. 1.

Hieronym.

Seuerianus.

Psal. 39. 8.

Arnobius.

Augustinus.

Tertullianus.

Hilar.

Christus vni-
uersi recapit-
ulatio.

II.

Ephel. 1. 22.

D. Hieron.

Augustin.

Coloss. 2. 10.

Hilar.

August.

Christus dici
potest propriè
Angelorum

redemptor.

Bernard.

Theodor.

Hebr. 2. 9.

Dion. Areop.

Psal. 143. 10.